

A szlovákiai magyarság az önfeladás útján?

A júniusi szlovákiai választásokon a 2006 óta kormányzó populista baloldali és a szélsőséges nacionalista pártok szoros vereséget szenvedtek, és így a jobb-közép pártok, mindössze 5 fős többséggel, hozhattak létre kormánykoalíciót.

Ennek az új formációnak azonban nem tagja a Magyar Koalíció Pártja (MKP), amely még a parlamentbe jutáshoz szükséges 5 százalékos küszöböt sem tudta átlépni. A választások eredményének közzététele óta folynak az elemzések, amelyek az MKP kudarcát próbálják feltárni. Az MKP-n kívüli elemzések általában a pártvezetés hibáival magyarázzák a vereség okát. Elsősorban Csáky Pál elnök és Duray Miklós stratégiai alelnök nevét ragozzák különböző téves politikai lépések összefüggésében.

Maga az MKP nemrég lezajlott kongresszusán szintén elemezte a sikertelenség okait és levonva a következményeket, lemondott a teljes elnökség. A párt új elnöke, az egyik eddigi alelnök, Berényi József lett. Csáky Pál és Duray Miklós az új felállású, részben megfiatalított elnökségben nem vállaltak tisztséget.

Az MKP sikertelenségének okait többek között, sokan a pártból 2009-ben eltávozott Bugár Béla és követői által létrehozott szlovák-magyar vegyes párthoz, a Most-Híd-hoz való helytelen viszonyulás következményének vélik betudni. Ezt részben az MKP elemzése is így látja. Sokat foglalkoztunk a kampányban a Most-Híd esélyeinek negatív taglalásával és kevesebbet a saját programunk terjesztésével – mondja az MKP elemzése. Egyes elemzők azt is felrótták az MKP-nak, hogy túlságosan elkötelezte magát a magyarországi FIDESZ-KDNP szövetség mellett, amely a határon-túli magyar kisebbségek jogainak érvényesítése mellett állt ki és a magyar választások után törvényt is elfogadott a magyar állampolgárság könnyített módon történő megszerzéséről. Az elemzések által felvetett okokat hosszan sorolhatnánk tovább, azonban az az érzésünk, hogy a lényegről az elemzők nem beszélnek. Mi is történt valójában?

A baloldali-nacionalista Fico-kormány idején, 2006-10 között, vehemens támadások érték a szlovákiai magyarok kisebbségi jogait. A nyelvhasználat és az oktatás terén törvényekkel és jogszabályokkal korlátozták ezeket. A közélet, valamint a sajtó és a média világában pedig állandó nyomásnak és támadásoknak volt kitéve a szlovákiai magyarság, gyakran pedig külön az MKP és annak vezetői. Gondoljunk csak J. Slota és R. Fico kirohanásaira, a Malina Hedvig-ügyre, a dunaszerdahelyi stadionban történt indokolatlan rendőri támadásra a magyar szurkolók ellen. Nos ebben a nehéz időszakban az MKP azt tette, amit egy tisztességes párt tesz, kiállt a választóinak érdekei mellett. Törvényt nem sértett, szélsőséges megnyilatkozások nem hangzottak el részéről. Ennek ellenére a hazai szlovák sajtó jelentős része minden indok nélkül szélsőséggel vádolta az MKP-t, annak elnökét és alelnökét. Ezt részben egyes magyarországi és nyugat-európai lapok is átvették. Az MKP-val szemben elkezdtek méltatni a Most-Híd szlovák-magyar vegyes pártot. Óriási nyomás alá került tehát az MKP. A szlovákiai magyarok jelentős része pedig elbizonytalanodott. Tartva a szlovák nacionalista erők magyarellenességétől megpróbált a simább megoldások felé tájékozódni. Ezt pedig a Most-Híd kínálta. Kevésbé következetes jogvédelemmel, a „kis lépések politikájával” (Bugár B.) a kisebbségi jogok terén.

Ez a választások eredményén is megmutatkozott. A Most-Híd-ra kis híján kétszer annyian szavaztak mint az MKP-ra. Az arány 109 ezer (4,33 %) a 205 ezerhez (8,12 %) a Most-Híd javára. Még a legkompaktabb magyar körzetekben is a Most-Híd kapott több szavazatot. Komárom körzetében ugyan csak 3 százalék volt a különbség, de Dunaszerdahely körzetében 18 százalékkal szavaztak többen a Most-Hídra. Egyedül a Párkány körüli

kiskörzetben kapott 7 százalékkal több szavazatot az MKP. Ez az eredmény azt jelenti, hogy a szlovákiai magyarok többsége nem igényli a kisebbségi jogok következetes védelmét és ezzel egyúttal lemond a nemzeti identitásának megtartásához szükséges eszközök jelentős részéről. Tartásában megroppant a felvidéki magyarság. A győzteseknél persze egyelőre bizakodás uralkodik. A Most-Híd tagja lett a kormánykoalíciónak. Bizonyos pozíciókat is betölthetnek a párt képviselői egyes nemzetiségi szempontból jelentősnek számító hivatalokban, de már elkezdődött az alkudozás a szlovák pártok részéről, hogy mit igen és mit nem a kisebbségi jogok terén. Egyelőre kialakulóban van a kormány politikája, nem látni pontosan a körvonalait, de azt már közölték, hogy kisebbségek jogállásáról szóló törvényt nem hajlandók bevenni a kormányprogramba.

Nos, az európai tapasztalat azt mutatja, hogy az őshonos kisebbségek önazonosságának megőrzése csak igen következetes, kisebbségi jogokkal körülbástyázott, öntudatát megőrzött kisebbség esetében lehet csak sikeres. Lásd a dél-tiroli német nyelvű osztrák kisebbség, vagy a spanyolországi baszkok, vagy a finnországi svédek példáját. Ezen a téren a szigorú következetesség igen fontos. Ezt vallotta a dél-tiroli néppárt nemrég elhunyt legendás vezetője, Silvius Magnano is, aki kijelentette, hogy a kétnyelvűségben annyira következetesnek kell lenni, hogy nemzetiségi területeken még a WC-t is kétnyelvűen kell megjelölni.

Hol van ettől a szlovákiai magyarság? Ha az imént említett feltételek nincsenek meg, és ehhez még kisebbségellenes társadalmi közeg is járul, akkor a „kis lépések” politikájának ellenére is halálra van ítélve a kisebbség. A 2010-es választás után nehezen képzelhető el, hogy a szlovákiai magyarok döntő többsége a jövőben újra a kisebbségi jogokért következetesen kiálló pártra szavazna, hívják azt MKP-nak vagy valami másnak. Ezért nem nehéz megjósolni, hogy két-három évtized múlva a szlovákiai magyarság is csak saját nyelv nélküli, emlékekben élő kisebbség lesz. Ezért pedig legkevesbé az MKP-t vagy Csáky Pált, illetve Duray Miklóst kell okolni és nem is a FIDESZ-t és Orbán Viktort, hanem azt a hazai és nemzetközi sajtót és politikusi hozzáállást, amely a magyarságtól megtagadja a legitim jogot önazonosságának megőrzésére. A magyar kisebbség pedig immár nem képes vagy hajlandó a védekezésre. Amin nem is lehet csodálkozni, mivel a vezetői minduntalan meghátrálásra kényszerültek, amikor az öngazgatás bármely formájának pusztá felemlégetése esetén is azonnal megbélyegezték, valamint szélsőséges nacionalista, irredenta és még ki tudja milyen ista jelzőkkel illették őket. Ilyenkor a szlovák politika és civil társadalom szorosán összezárt egy egységes magyarelles frontba. Talán hihetetlen, de ez többször megisméltődött még az MKP kormánytagsága idején is. Akik ezt közlőként látták és saját bőrükön tapasztalták a hatását, azok tudják, hogy végül is nem az MKP vezetőin múlott a kisebbségi jogok hatékonyabb kodifikálásának kérdése.

Utalhatnánk Trianonra, ahol a nagyhatalmak hibás döntései folytán a magyar lakosság tömegeit kényszerítették idegen országok fennhatósága alá. Napjainkban pedig, amikor új rendszerben (EU), az adott feltételek tiszteletben tartása mellett igyekszik a magyarországi kormányzat megmenteni a még meglévő nemzettársainak az identitását, akkor ismét összezárnak a trianoni erők és indoktalanul megbélyegzik a magyar kormányzatot és a magyarokat. Tudom most sokan azt mondják a trianonozás elcsépeelt dolog. Lehet, de tény, hogy Trianon szelleme tovább él és tovább sújtja a magyarságot.

Varga Sándor

(Megjelent a Bécsi Napló 2010/4 (július-augusztus) számában és 2010.8.12-én a Felvidék.Ma portálon.)